

Dr. Szilvia Biro
Monique Bisschop
Mw. Ati Breugem
Sita ter Haar
Desirée Hagens
Prof. Bernhard Hommel
Mirjam de Jonge
Dr. Claartje Levelt
Mw. Albertien Olthoff
Marijn van't Veer
Drs. Stef Verschoor

www.babylab.leidenuniv.nl
✉ babylab@fsw.leidenuniv.nl
tel: 071-527-3920

Faculteit der
Sociale Wetenschappen

Leiden Institute for Brain
and Cognition

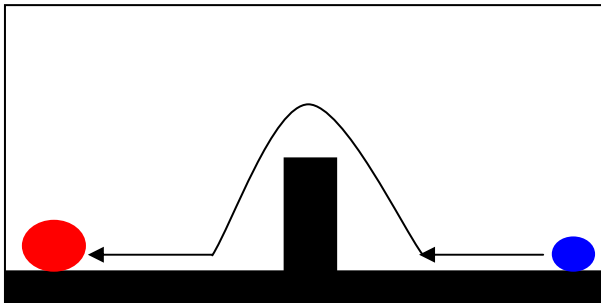
In deze nieuwsbrief:

- * **Waar gaat de bal heen?**
- * **Nieuwe medewerkers**
- * **Het grote POES-BOOT KOE-GEIT experiment**
- * **Vernieuwde website**
- * **Babylab in het nieuws**

Wat weten baby's?

Waar gaat de bal heen?

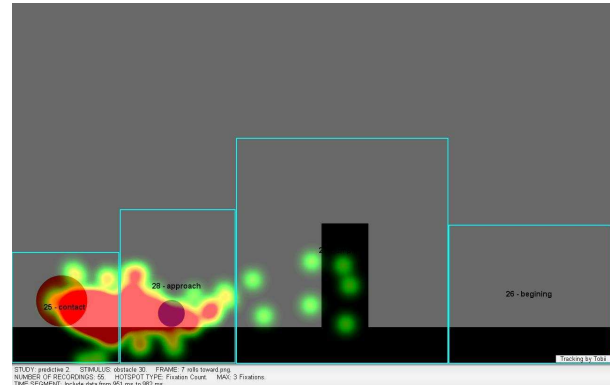
In dit onderzoek werd aan baby's een simpele animatie vertoond van een klein blauw balletje, dat met een sprong over een obstakel naar een grotere rode bal rolt (zie figuur 1). De baby's kregen dit filmpje zes maal te zien. Met behulp van ons nieuwe apparaat, de 'eye-tracker' of wel de 'ogenvolger', hebben we de oogbewegingen van de baby's gedurende de filmpjes gemeten. Via deze metingen konden we precies meten hoe de baby's de animatie volgden. We wilden weten of en hoe de baby's in staat waren te voorspellen waarheen het blauwe balletje zou rollen. Daarom hebben we gemeten of de baby's naar het gebied rond de rode bal keken voordat het blauwe balletje daar daadwerkelijk aankwam.

Figuur 1: Schematische weergave van de vertoonde animatie.

We vonden dat baby's van 9 maanden al voorspellend kijken vertoonden, ze konden dus niet alleen het blauwe balletje volgen maar ook voorspellen waarheen het zou bewegen. Dit suggereert dat baby's al heel jong in staat zijn om simpele bewegingen te begrijpen in termen van doelen. Onze volgende stap zal zijn te onderzoeken welke aspecten van de beweging van het balletje de baby's in staat stellen de beweging te interpreteren als doelgericht en welke aspecten dit juist kunnen verhinderen.

Deze studie is met medewerking van bachelorstudenten Dorien Vlug, Viola Westerlaken, en Elsemiek Goeijenbier tot stand gekomen. Wij bedanken hen en natuurlijk de ouders en baby's voor hun medewerking!

Figuur 2: Hotspot analyse van de eyetracker data: De rode vlekken laten zien dat de baby's gemiddeld vóór het blauwe balletje keken.

Nieuwe medewerkers

Desirée Hagens

Mijn naam is Desirée Hagens en ik ben werkzaam in het lab sinds maart 2009. Ik ben 4e jaarsstudente Biologie. Voor mijn masterstage doe ik nu een onderzoek bij Taalkunde en bij Biologie, onder begeleiding van Sita ter Haar. Samen met Sita wil ik onderzoeken hoe het leren van klanken bij baby's, van 9 en 12 maanden, in zijn werk gaat. Onze vraagstelling is: leren baby's eerst de klanken die vaak voorkomen, of leren ze eerst klanken met een bepaalde eigenschap – of die nu vaak voorkomen of niet? In de vorige nieuwsbrief viel hier al iets over te lezen, zodra er nieuwe resultaten zijn zullen we dit weer publiceren in de nieuwsbrief!

Ik ben Mirjam de Jonge, en ik werk sinds februari 2009 in het babylab als lab-assistent van Claartje Levelt. Net als Monique zit ik in het derde jaar van de studie taalwetenschap. De ontwikkeling van taal in jonge kinderen interesseert me enorm, ik vind het dus heel

Mirjam de Jonge

leuk om dit ook 'in het echt' te onderzoeken. We onderzoeken nu hoe baby's de laatste klanken van een woord onthouden: vindt een baby die belangrijk in bekende woorden? En als we de baby een nieuw woord leren, hoe belangrijk is die laatste klank dan? Binnenkort zal ik ook een onderzoek gaan uitvoeren in het kader van mijn bachelorcriptie.

Het grote POES-BOOT KOE-GEIT experiment

Ondertussen hebben al heel veel baby's van 14 maanden en 18 maanden oud meegedaan met een 'Kiezend Kijken'-experiment op het babylab voor taalverwerving. Ze zagen telkens twee plaatjes, terwijl ze hoorden: "Kijk naar de...(één van de plaatjes)...mooi hè?" Het plaatje werd ofwel helemaal goed benoemd, of met een kleine verandering: POES of POE, BOOT of BOO, KOE of

KOET, enz. Met dit experiment willen we te weten komen of baby's de laatste medeklinker van een woord al in hun woordgeheugen hebben opgeslagen. Dat willen we weten omdat baby's al ze gaan praten zelf vaak POE zeggen in plaats van POES en BOO in plaats van BOOT. Misschien komt dat omdat ze de medeklinker die ze weglaten niet hebben opgeslagen. Tot nu vinden we inderdaad dat baby's van 14 maanden net zo lang naar het benoemde plaatje kijken wanneer ze het woord mét of zónder laatste medeklinker horen. Een medeklinker erbij (KOET in plaats van KOE) valt wel op, en dat vonden we ook al in het PAA-PAAT experiment waarover in de vorige nieuwsbrief is geschreven. Bij baby's van 18 maanden begint er iets te veranderen. Bij woorden die ze dan goed kennen, zoals BOOT, horen ze het verschil tussen BOOT en BOO, maar bij een woord dat ze niet zo goed kennen, zoals GEIT, horen ze dat niet. We kunnen dus voorzichtig concluderen dat het weglaten van de laatste medeklinker in de spraak van kleine kindjes zijn oorsprong heeft in het waarnemen (luisteren naar) en het opslaan van die klank in het woordgeheugen.

Vernieuwde website

De afgelopen maanden is er hard gewerkt aan een nieuwe website voor het babylab. Een nieuw uiterlijk en up-to-date informatie over de onderzoeken die gedaan worden en de mensen die de onderzoeken doen is te vinden op www.babylab.leidenuniv.nl

Babylab in het nieuws

Claartje Levelt, coördinator van het taalverwingslab, heeft een dagboekje over het babylab bijgehouden voor het tijdschrift Hypothese. Dit is het tijdschrift van de NWO, de organisatie die de subsidie voor de onderzoeken naar de taalverwerving heeft gegeven. Het stukje is verschenen in de editie van maart 2009 en is te vinden op www.nwo.nl/hypothese.

Sita ter Haar is door een cameraploeg van het VPRO-programma Noorderlicht gevolgd tijdens haar onderzoeken met baby's en vogels. Claartje Levelt was tevens te gast in de studio. De aflevering zal op 13 augustus 2009 worden uitgezonden.

DANK!

Hartelijk dank aan alle baby's die deze periode samen met hun moeder, vader, oma of oppas naar het Babylab zijn gekomen en hun beste beentje (handje) hebben voorgezet. Zonder jullie wisten wij niets! Van de meeste van jullie hangt een leuke herinnering aan onze - steeds nog groeiende - fotowand. Graag bouwen wij hieraan verder, dus mocht u mensen kennen die ook mee willen doen, laat het weten.